

Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri bilməlidir ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü nəyin bahasına olursa olsun, bərpa edilməlidir.

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır

2 may 2018-ci il № 33 (2249)

Qiyməti 25 qəpik

Heydər Əliyev və Azərbaycanda ordu quruculuğu

Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin mövcudluğu və şərəfli tarixi Azərbaycan xalqının Ulu Öndəri, zamanımızın nadir şəxsiyyəti, bütün ömrünü xalqının xoşbəxtliyi, azadlığı və müstəqilliyi uğrunda mübarizəyə həsr etmiş unudulmaz Heydər Əliyevin adı ilə sıx bağlıdır. Çünki bugünkü Azərbaycan Ordusunun qurulması, inkişafı, möhkəmlənməsi Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyətinin, dövlətçilik təfəkkürünün, siyasi uzaqgörənliyinin və təşkilatçılıq qabiliyyətinin məntiqi nəticəsidir.

Dünya miqyasında çox az şəxsiyyət tapılır ki, Heydər Əliyev kimi siyasi uzunömürlüyə malik olsun, xalqı və milləti tərəfindən belə uzun müddət etibarə və etimada layiq görülsün, uzun müddət xalqının xoşbəxtliyi, firavanlığı, inkişafı və müstəqilliyi yolunda fədakarcasına fəaliyyət göstərsin, özündən sonra müstəqil dövlət kimi qiymətli bir miras qoyub getsin. Buna görədir ki, indi Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycanın simvollarından birinə çevrilmişdir, Azərbaycanın bugünkü və gələcək tarixində özünə bir əbədlilik qazanmışdır.

Böyük şəxsiyyətin Azərbaycan xalqı qarşısındakı tarixi xidmətlərindən biri də müasir Azərbaycan Ordusunun memarı olmasıdır. Müstəqilliyimizin və ərazi bütövlüyümüzün etibarlı qaranlı olan bugünkü güclü Azərbaycan Ordusu xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin şah əsərlərindən biridir və zaman ötdükcə, nəsillər dəyişdikcə möhkəmlənən və inkişaf edən Azərbaycan Ordusu Heydər Əliyevin adını və əməllərini özündə daim yaşadacaqdır.

Heydər Əliyevi daim yaşadaçaq amillərdən biri də onun ordu quruculuğu sahəsində hər zaman öyrənilməsinə ehtiyac olacaq, izləniləcək, nəsillərdən nəsillərə ötürüləcək zəngin irsidir. Azərbaycan xalqının arzusunun, istəyini, müstəqil dövlət

quruculuğunun fəlsəfəsini əks etdirən bu irs Azərbaycanda ordu quruculuğu təfəkkürünü, bu prosese milli yanaşmanı formalaşdıracaq, Silahlı Qüvvələrin güc və ilham mənbəyi olan xalq və ordu birliyinin nəzəri və əməli bazasını təmin edə biləcək ən yaxşı nümunədir. Bu nümunə metodoloji baxımdan qiymətini heç zaman itirməyəcəkdir.

Milli ordu quruculuğu sahəsində Heydər Əliyev irsinin əvəzsiz dəyəri ondadır ki, bu dəyər başlanğıcını hələ Sovetlər dövründən götürürdü. Müstəqil olmadığı zaman Azərbaycanın qəhrəmanlıq ənənələrinin davam etdirilməsi, zəngin herb tarixinin canlandırılması, gənclərin qəhrəmanlıq ənənələri əsasında tərbiyə edilməsi, sərkərdələrin və görkəmli herb xadimlərinin şərəfli yolunun da-

vam etdirilməsi Heydər Əliyevin hər zaman diqqət mərkəzində olmuşdu. Bunun nəticəsi idi ki, Sovet illərində Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərlik etdiyi vaxtlar hərbi xidmətə münasibətdə yeni bir baxış formalaşdırıldı, bu istiqamətdə əməli-təşkilati işlərə vüsət verildi. Əgər Heydər Əliyevə qədər Azərbaycan gənclərinin hərbi xidmətə cəlb edilməsinə onların iki illik hərbi mükəlləfiyyəti, hansısa bir hərbi hissədə iki illik müddətin başa vurulması sınağı kimi baxılırdısa, Heydər Əliyev respublikaya rəhbərlik etdiyi illərdə bu baxışları dəyişməyə müvəffəq oldu və bunu bir ümumxalq vəzifəsi kimi aktuallaşdırdı. Yeni şəraitdə hərbi xidmət kişilik məktəbi, xalq üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edən mürəkkəb hərbi ixtisasların öyrənilməsi

məktəbi kimi qəbul edildi, hərbi xidmətə hazırlıq işlərinə diqqət artırıldı, gənclərin xidmətə yola salınması xalqın və dövlətin qayğısı ilə əhatə olundu.

Sovet dövründə, Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərlik etdiyi dövrdə Azərbaycanda hərbi-təşkilati işlər bir neçə istiqamətdə aparılırdı və milli dəyərlər, xalqın maraqları bu işlərin əsas məzmununu təşkil edirdi. Bu istiqamətlərdən biri Azərbaycan gənclərinin hərbi xidmətə hazırlanması, onların xüsusi ixtisaslı hərbi hissələrə göndərilməsinə nail olunması idi. Məlumdur ki, Sovet dövründə azərbaycanlı gənclərin əksəriyyətinin arxa xidmət hərbi hissələrinə göndərilməsinin əsas səbəblərindən biri kimi onların rus dilini zəif bilməsi göstərilirdi. Heydər Əliyev özü də bildirdi

ki, hər il Azərbaycandan təxminən 60 min gənc hərbi xidmətə çağırılırdı. Lakin onların çox az hissəsi xüsusi ixtisaslar öyrədən hərbi hissələrə yola salınırdı. Gənclərin böyük əksəriyyəti isə tikinti və xidmət hərbi hissələrinə göndərilirdi. Belə bir vəziyyətin mövcudluğunu Heydər Əliyev narahatçılıqla qarşılayırdı və o, şübhə etmirdi ki, bununla azərbaycanlılar herb işindən yadırgadırlar. Ulu Öndər etiraf edirdi ki, belə vəziyyət bizə toxunur və nə üçün Azərbaycandan hərbi xidmətə çağırılanların əksəriyyəti ya inşaat hərbi hissələrinə göndərilir, ya da ikinci-üçüncü dərəcəli hərbi hissələrə. Bununla azərbaycanlılar arasında hərbi işə olan bağlılığın qırılması təhlükəsi yarana bilərdi. Bu narahatçılığın aradan qaldırılması üçün Azərbaycanda gənclərin hərbi xidmətə hazırlanmasına yeni tələblər irəli sürüldü. İlk növbədə, respublika məktəblərində rus dilinin tədrisi nə diqqət artırıldı, rus dili müəllimləri hazırlayan ayrıca bir institut yaradıldı, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji institutu nəzdində ibtidai hərbi hazırlıq müəllimləri hazırlayan fakültə açıldı, hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsi gücləndirildi, məktəblilər arasında hərbi oyunların keçirilməsi davamlı xarakter aldı, respublikadakı hərbi komissarlıq orqanlarının fəaliyyətinə tələbkarlıq artırıldı, respublika rəhbərliyi tərəfindən bu sahədə təşkilatçılıq işləri gücləndirildi. Azərbaycanda hərbi xidmətə çağırış işlərinin vəziyyəti dəfələrlə Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında müvafiq vəzifəli şəxslərin iştirakı ilə müzakirə olundu, lazımı qərarlar qəbul edildi. Respublika daxilində də gənclərin hərbi ixtisaslara marağı artırıldı və bunun üçün Orduya, Aviasiyaya Könüllü Yardım Cəmiyyətinin respublika daxilində klublarının imkanlarından geniş istifadə edildi. Heydər Əliyevin qeyd etdiyi kimi, XX əsrin 70-ci illərindən etibarən peşəkar hərbi kadrların hazırlanması məsələsi Azərbaycan xalqının əsas vəzifələrindən biri kimi ortaya qoyuldu. Bütün bunların nəticəsində həm gənclərin hərbi xidmətə çağırış işi təkmilləşdirildi, həm də azərbaycanlıların xüsusi ixtisas hazırlığı verən hərbi hissələrə göndərilməsi artdı.

(Ardı 3-cü səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri Çin Xalq Respublikasında rəsmi səfərdə olub

Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Çin Xalq Respublikası (ÇXR) Dövlət Şurasının üzvü, ÇXR-in Milli Müdafiə naziri general-polkovnik Vey Fenxenin dəvəti ilə Pekində rəsmi səfərdə olub.

Aprelin 27-də ÇXR-in Milli Müdafiə Nazirliyində Azərbaycanın Müdafiə nazirinin rəsmi qarşılama mərasimindən sonra iki ölkənin Müdafiə nazirlərinin görüşü olub.

V.Fenxe Çin ilə Azərbaycanın coğrafi baxımdan bir-birindən uzaq məsafədə yerləşməsinə baxmayaraq, xalqlarımız arasında tarixən dostluq münasibətlərinin olduğunu qeyd edib. O, bu münasibətlərin yaranmasında tarixi ləpə yolunun vacib rol oynadığını da bildirib.

26 il əvvəl iki ölkə arasında qurulan diplomatik əlaqələrin müasir dövrdə də inkişaf etdiyini diqqətə çatdıran çinli nazir əlavə edib ki, ötən müddətdə müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığımız genişləndirilib, qarşılıqlı siyasi etimad xeyli güclənib.

V.Fenxe "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü çərçivəsində ölkələrimizin əməkdaşlığı üçün yeni imkanların yarandığını, Azərbaycanın bu strategiyaya verdiyi böyük dəstəyi məmnunluqla qeyd edib.

Çinin Milli Müdafiə naziri iki ölkənin hərbi sahədə əməkdaşlığına toxunaraq bu istiqamətdə böyük potensialın olduğunu bildirib.

V.Fenxe ölkəsinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsində mövqeyinin dəyişmədiyini, hər zaman olduğu kimi münaqişənin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllinin tərəfdarı olduğunu xüsusi qeyd edib.

Səmimi qəbula və göstərilən qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildiren general-polkovnik Zakir Həsənov vurğulayıb ki, Azərbaycan ilə Çin arasında dostluq münasibətləri dərin köklərə malikdir. Bu münasibətlər ölkələrimiz arasında müasir əlaqələrin əsasını təşkil edir. Çin ilə hərtərəfli əməkdaşlıq isə ölkəmizin xarici siyasətinin prio-

ritet istiqamətlərindən biridir.

Azərbaycan-Çin münasibətlərində qarşılıqlı etimadın yarıdılmasında və əlaqələrin genişlənməsində ulu öndər Heydər Əliyevin əvəzsiz xidmətlərini xatırladan general-polkovnik Zakir Həsənov bildirib ki, bu dostluq münasibətləri dövlətimizin başçısı, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında inkişaf etdirilərək yüksək əməkdaşlıq səviyyəsinə çatdırılıb. "Ölkələrimizin rəhbərlərinin və rəsmi şəxslərin qarşılıqlı səfərləri artıq daimi xarakter alıb. Bu da öz növbəsində mövcud dostluq münasibətlərinin, əməkdaşlığın daha da möhkəmlənməsinə mühüm töhfədir."

Cənubi Qafqazdakı hərbi-siyasi vəziyyətə toxunan general-polkovnik Zakir Həsənov vurğulayıb ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı 25 ildən artıq davam edən işğalçılıq siyasəti təkə ölkəmiz üçün deyil, bütün regionda sülhə və təhlükəsizliyə ciddi təhdid təşkil edir.

Azərbaycanın Müdafiə naziri Çinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsində Azərbaycanın ədalətli mövqeyini dəstəklədiyinə görə təşəkkürünü bildirib. Müdafiə naziri xüsusi qeyd edib ki, Azərbaycan da Çin Xalq Respublikasının "Vahid Çin" siyasətinə hörmətlə yanaşır, bu konsepsiyayı dəstəkləyir və beynəlxalq aləmdə ÇXR-i təmsil edən təşkilatları tanıyır.

Dostluq və qarşılıqlı etimad şəraitində keçirilən görüşdə hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil və qarşılıqlı marağ doğuran digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri müzakirə edilib.

Görüşün sonunda Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi və Çin Xalq Respublikası Milli Müdafiə Nazirliyi arasında hərbi yardımın göstərilməsinə dair sənəd imzalanıb.

Pekində rəsmi səfərdə olan Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Çin Xalq Respublikası (ÇXR) Mərkəzi Hərbi Şurasının sədr müavini

general-polkovnik Su Çilian ilə görüşüb.

Azərbaycan nümayəndə heyəti salamlayan Su Çilian iki ölkənin xalqları arasında tarixən mövcud olan dostluq əlaqələrinin hazırda daha sürətlə inkişaf etdiyini deyib. Çinin Azərbaycan xalqının seçdiyi inkişaf yolunu dəstəklədiyini diqqətə çatdıran Su Çilian ölkəsinin Azərbaycanın uğurlarına sevindiyini bildirib.

Mərkəzi Hərbi Şuranın sədr müavini iki ölkənin tarixən İpək yolu vasitəsi ilə münasibətlər qurduğunu, müasir dövrdə "Bir kəmə, bir yol" strategiyasının bu əməkdaşlığın daha da dərinləşməsi üçün yeni imkanlar yaratdığını bildirib.

Su Çilian iki ölkənin, digər sahələrdə olduğu kimi, hərbi sahədə də əməkdaşlığının əhəmiyyətini vurğulayaraq münasibətlərin genişləndirilməsi üçün böyük potensialın olduğunu qeyd edib.

Diqqətə və səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildiren general-polkovnik Zakir Həsənov vurğulayıb ki, ÇXR-in terrorçuluqla, separatçılıqla və transmilli cinayətkarlıqla mübarizədə, o cümlədən dünyada sülhün və sabitliyin dəstəklənməsində mühüm rol var. "Çin, həmçinin beynəlxalq sülhməramlı əməliyyatlarda fəal iştirak edir. Cənubi Qafqazda ən yüksək döyüş qabiliyyətinə malik orduya sahib olan Azərbaycan da dünyada və regionda sülhün və sabitliyin təmin edilməsi məqsədilə sülhməramlı əməliyyatlara öz töhfəsini verir."

Azərbaycanın Müdafiə naziri Çinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsində ölkəmizin ədalətli mövqeyini

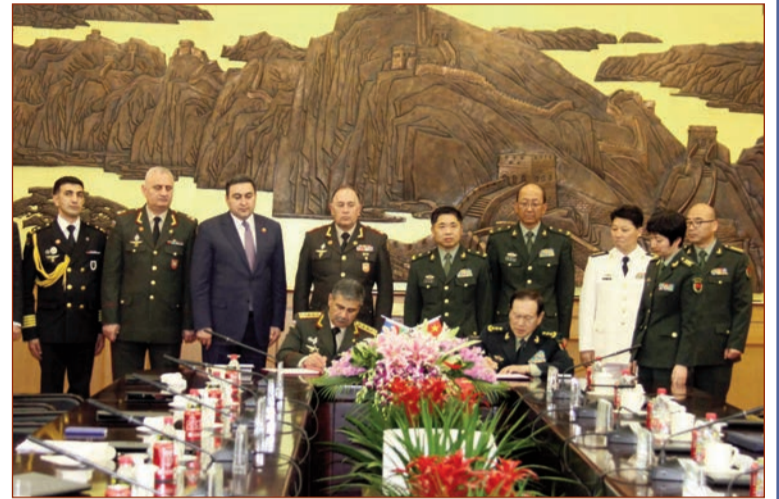

dəstəklədiyinə görə Çin tərəfinə təşəkkürünü bildirib.

Müdafiə naziri xüsusi qeyd edib ki, Azərbaycan da Çin Xalq Respublikasının "Vahid Çin" siyasətinə hörmətlə yanaşır, bu konsepsiyayı dəstəkləyir və beynəlxalq aləmdə ÇXR-i təmsil edən təşkilatları tanıyır.

Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin Çinin hərbi təyinatlı məhsullar istehsal edən bir sıra korporasiya və şirkətlər ilə əməkdaşlıq etdiyini deyən general-polkovnik Zakir Həsənov bildirib ki, bu işbirliyi çərçivəsində mütəmadi olaraq həm işgüzar səfərlər, həm də ekspertlərin görüşləri təşkil edilir.

General-polkovnik Zakir Həsənov səfər çərçivəsində keçiri-

lən görüşlərin, aparılan danışıqların ölkələrimizin orduları arasında əlaqələrin daha da genişləndirilməsinə mühüm tökan verəcəyinə əminliyini bildirib.

Dostluq və qarşılıqlı etimad şəraitində keçirilən görüşdə Cənubi Qafqazda və Şərqi Asiyada regional təhlükəsizlik məsələləri, Azərbaycan ilə Çin arasında hərbi, hərbi-texniki və hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlığın vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə edilib.

Qeyd edək ki, Mərkəzi Hərbi Şura Çində silahlı qüvvələrin ali idarəedici orqanıdır. Şuraya Çin Xalq Respublikasının Sədri, Çin Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Baş katibi Si Cinpin rəhbərlik edir.

Çin Xalq Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov aprelin 28-də bu

Çin Xalq Respublikasına rəsmi səfər çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov bu ölkənin hərbi sənaye kompleksinə daxil olan "Poly Technologies" şirkətində olub.

Şirkətin rəhbərliyi ilə görüşdə general-polkovnik Zakir Həsənova bu müdafiə sənayesi müəssisəsinin fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verilib. Sonra Müdafiə naziri müəssisənin istehsal etdiyi müasir döyüş texnikası və digər hərbi təyinatlı məhsullar ilə tanış olub.

Aprelin 29-da Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Çin Xalq Respublikası (ÇXR) Qərb zona komandanı general-polkovnik Çao Conçi ilə görüşüb.

General-polkovnik Ç.Çonçi Azərbaycan nümayəndə heyəti ilə keçirilən görüşdən məmnunluğunu ifadə edərək ikitərəfli hərbi əlaqələrin genişləndirilməsinin əhəmiyyətini diqqətə çatdırıb. O, "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü çərçivəsində ölkələrimizin əməkdaşlığı üçün yeni imkanların yarandığını və Azərbaycanın da bu strategiyaya verdiyi böyük dəstəyi məmnunluqla qeyd edib.

Səmimi qəbula və qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildiren general-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycan ilə Çin arasında dostluq münasibətlərinin dərin köklərə malik olduğunu vurğulayıb.

Azərbaycanın Müdafiə naziri Çinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsində ölkəmizin ədalətli mövqeyini dəstəklədiyinə görə Çin tərəfinə təşəkkürünü bildirib. General-polkovnik Zakir Həsənov xüsusi qeyd edib ki, Azərbaycan da Çin Xalq Respublikasının "Vahid Çin" siyasətinə hörmətlə yanaşır, bu konsepsiyayı dəstəkləyir və beynəlxalq aləmdə ÇXR-i təmsil edən təşkilatları tanıyır.

Dostluq və qarşılıqlı etimad şəraitində keçirilən görüşdə tərəflər hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil və qarşılıqlı marağ doğuran digər sahələrdə də əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərini ətraflı müzakirə ediblər.

Müdafiə Nazirliyi
Mətbuat Xidməti

Heydər Əliyev və Azərbaycanda ordu quruculuğu

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Azərbaycan xalqının ümum-milli lideri Heydər Əliyevin Sovet dövründə diqqət yetirdiyi məsələlərdən biri də SSRİ Silahlı Qüvvələri tərkibində azərbaycanlı zabitlərin məsul vəzifələrə irəli çəkilməsi məsələsi idi. O, azərbaycanlı zabitlərin Sovet qoşunlarında hansı vəzifələrdə olmasını və vəzifə təyinatlarında necə irəliləməsini daim izləyirdi və çalışırdı ki, yüksək vəzifəli Sovet zabitləri arasında azərbaycanlılar da olsun. Xidmətləri və təşkilatçılığı ilə fərqlənən bir sıra zabitlərin və generalların daha yüksək və məsuliyyətli vəzifələrə təyin olunmasına Heydər Əliyev yardımçı olmuşdu və bunu özü də məmnunluqla xatırlayırdı. Ulu Öndər bildirirdi ki, o vaxt bir çox zabıt və generalın irəli çəkilməsinə çalışmaqda Azərbaycanın bugünkü zabıt kadrlarının əsasının qoyulmasını istəyirdi.

Heydər Əliyevin milli zəmində hərbi-təşkilati işinin çox mühüm istiqamətini, Sovet dövründə milli zabıt kadrların hazırlanması təşkil edirdi. Bu sahədəki fəaliyyət Azərbaycanın hərbi tarixində son dərəcə əhəmiyyətli və yadda qalan bir səhifədir və Azərbaycan öz müstəqilliyini əldə edəndən sonra Heydər Əliyevin necə böyük uzaqqören olduğu bir daha öz təsdiqini tapdı.

Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərliyi dövründə Bakıda iki ali hərbi məktəb var idi. Biri Bakı Ali Ümumqoşun Komandirləri Məktəbi, digəri isə Bakı Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbi. Bu məktəblərin hər ikisi İttifaq miqyasında sayılıb-seçilən məktəblərdən idi və təhsil almaq üçün İttifaqın ən müxtəlif şəhərlərindən bu məktəblərə axışib gəlirdilər. Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbində xarici ölkələrdən gələn xeyli sayda kursant təhsil alırdı. Onların arasında azərbaycanlıların sayı son dərəcə az idi. Heydər Əliyevin özünün də xatırladığı kimi, bu ali hərbi məktəblərin hər birinə ildə 300 nəfər qəbul olduğu halda, XX əsrin 70-ci illərində Bakı Ali Ümumqoşun Komandirləri Məktəbində cəmi 10-15 nəfər, Bakı Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbində isə cəmi 1-2 nəfər azərbaycanlı zabıt peşəsinə yiyələnirdi. Ulu öndər Heydər Əliyev qeyd edirdi ki, bu vəziyyəti bir tərəfdən o vaxt Sovet hakimiyyətinin siyasəti idi və İttifaq rəhbərliyi orduda yüksək vəzifələrə başqa millətlərin, o cümlədən azərbaycanlıların yüksəlməsini istəmirdi. Digər tərəfdən, azərbaycanlılar arasında hərbi peşəyə soyuq münasibət var idi. Bu vəziyyətin dəyişdirilməsi üçün Heydər Əliyev öz qətiyyətini ortaya qoydu və ilk növbədə Bakı Ali Ümumqoşun Komandirləri Məktəbinin rəhbərliyinə yüksək rütbəli azərbaycanlı kadrların gətirilməsinə nail oldu. Sonra bu məktəbə qəbul olunanlar arasında azərbaycanlıların sayının artırılması üçün geniş təşkilati işlər aparıldı. Nəticədə bu məktəbə daxil olan azərbaycanlıların sayı xeyli artırıldı.

Heydər Əliyev bununla da kifayətlənmədi və İttifaq miqyasında olan ali hərbi məktəblərdə təhsil alan gənclərin də sayı artırıldı. Nəticədə keçən əsrin 70-ci illərinin sonlarında İttifaqın 45-dən artıq ali hərbi məktəbinə ildə Azərbaycandan 800-900 nəfər gənc

göndərilirdi. Ulu Öndər sonradan xatırlayırdı ki, bunların hamısını edərək biz öz xalqımız haqqında düşünürdük. "Düşünürdük ki, xalqımızda hərbi peşə itməsin, xalqımız hərbi peşədən məhrum olmasın. Mən eyni zamanda o vaxt düşünürdüm ki, gələcəkdə bu, bizə lazım olacaqdır".

Nəhayət, Sovet dövründə milli zəmində aparılan hərbi-təşkilati işin zirvəsi Azərbaycanda general Cəmsid Naxçıvanski adına hərbi-internat məktəbinin açılması sayıla bilər. Bu məktəbin açılması Heydər Əliyevin vaxt ötdükcə öz əhəmiyyətini daha da artıracaq tarixi nailiyyəti, bu böyük dünyanın öz xalqının gələcəyinə bağlılığının heç zaman unudulmayacaq nişanəsidir. Çox böyük maneələrin mövcud olmasına baxmayaraq milli hərbi ənənələrin canlandırılması və gənclərin hərbi işinə cəlb edilməsi üçün fəvqəladə əhəmiyyətə malik olan belə bir təhsil ocağının açılması Heydər Əliyevin mübarizliyinin, fədakarlığının təntənəsi idi. Bu məktəbin açılışına nail olmaq üçün Heydər Əliyev həm də İttifaq rəhbərliyi ilə çarşımadan qalib çıxdı və əslində, bu mübarizliyi ilə həmin məktəbdə təhsil alan azərbaycanlılar üçün də canlı bir örnək oldu.

Ulu Öndər hazırda hərbi lisey adlanan C.Naxçıvanski adına təhsil ocağının açılmasını belə xatırlayırdı: "Mən bu gün böyük iftixar hissi ilə demək istəyirəm ki, milli ordumuzun yaranması haqqında biz vaxtilə düşünmüşük. Nəinki düşünmüşük, on illər bundan əvvəl tədbirlər görmüşük və onlar indi öz nəticəsini verir. Xatırlıdır, 1970-ci ildə, 25 il bundan öncə mən Azərbaycanda əvvəllər heç vaxt oxşarı, analoq olmayan ixtisaslaşdırılmış hərbi orta məktəb yaratmaq haqqında fikir irəli sürdüm. Bu məktəbi yaratdıq. Doğrudan da, mənim həyatımda gördüyüm işlər içərisində bu addımı, bu işi, bu təşəbbüsü o dövrdən artıq 25 il keçəndən sonra şəxsən özüm çox yüksək qiymətləndirirəm. Mən belə bir addım atarkən, təşəbbüs irəli sürərkən, o vaxt Sovetlər İttifaqının çərçivəsində belə bir qeyri-adi qərar qəbul edərkən təkə o günləri yox, Azərbaycanın gələcəyini düşünürdüm. Mən çox istəyirdim ki, Azərbaycanın milli ordusu olsun. Əgər o vaxt milli ordu yaratmaq mümkün deyildisə, Sovetlər İttifaqı ordusunun tərkibində Azərbaycanın güclü zabıt

korpusu, zabitləri olsun. Mən istəyirdim ki, Azərbaycan zabitləri Sovetlər İttifaqı ordusunun tərkibində özlərinə layiq yer tutsunlar, respublikamızın mövqeyini müdafiə etsinlər və Azərbaycanın təsirini bütün Sovetlər İttifaqına yaya bilsinlər. Mən istəyirdim ki, zabitlər korpusumuz olsun, çünki bu, Azərbaycanın gələcəyi üçün lazım idi. O vaxt bunu dərk edə bilməyən adamlar da, buna ədi-cə bir hadisə, tədbir kimi baxanlar da indi yaqın artıq bilirlər ki, bu addımı atarkən nə qədər böyük uzaqqörenlik olmuşdur. Deməliyəm ki, o vaxt biz məktəbi yarıdanda onun əleyhinə Moskvadan, Sovetlər İttifaqının mərkəzindən çox etirazlar edirdilər. Buraya bir neçə dəfə komissiyalar göndərdilər, yoxladılar, bunun qeyri-qanuni olması barədə qərarlar çıxardılar. Təkliflər verdilər ki, mənim bu qərarım Sovetlər İttifaqında mövcud olan qərarlara ziddir, uyğun deyil, onu ləğv etmək lazımdır. O vaxt mənə deyirdilər ki, Suvorov adına, Naximov adına məktəblər var, əgər siz gənclərinizi, uşaqlarınızı, hərbi təhsilə cəlb etmək istəyirsinizsə, bu məktəblərdən istifadə etmək olar, belə bir ixtisaslaşdırılmış hərbi məktəbin yaranması isə lazım deyil. Ancaq mən öz fikrimdən dönmədim. Heç bir təzyiq mənə güc gələ bilmədi. Mən tutduğum işi davam etdirdim. İxtisaslaşdırılmış bu hərbi məktəb - Azərbaycanın böyük sərkərdəsi, generalı Cəmsid Naxçıvanski adını daşıyan məktəb yaşadı, inkişaf etdi, kadrlar hazırladı".

C.Naxçıvanski adına Hərbi Lisey Heydər Əliyevin diqqət və qayğısı ilə qısa vaxt ərzində ən müasir hərbi təhsil müəssisəsinə çevrildi. Belə xüsusi diqqət və qayğı Azərbaycanda hərbi peşəsinin nüfuzunun artmasında çox mühüm rol oynamışdır. Nəticədə orduda peşəkar hərbiçilərin sayı da artdı. Bu təhsil ocağını bitirən neçə-neçə gənc Bakının ali hərbi məktəbləri ilə yanaşı, keçmiş SSRİ-nin ali hərbi məktəblərində hərbi peşəsinə yiyələndilər. Onlar indi də Heydər Əliyevin yaratdığı məktəbin məzunları olmasıyla fəxr edirlər.

İstər C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin təşkil edilməsi, istərsə də Sovet dövründə azərbaycanlı gənclərin hərbi işə cəlb edilməsinin hansı tarixi əhəmiyyətə malik olduğu XX əsrin sonlarında əyani şəkildə aydın oldu. Keçən əsrin sonlarında Azərbay-

can xalqının müstəqillik əldə etməsi müstəqil dövlət və onun ayrılmaz atributu olan müstəqil milli ordu yaradılması şansını ortaya qoydu. Təxminən 70 illik fasilədən sonra Azərbaycan xalqının intizarında olduğu belə bir tarixi imkan meydana gəlməsi, çox təəssüf ki, həmin illərdə Azərbaycanın rəhbərliyində olan şəxslər, xalqın ictimai-siyasi həyatında öncül yer tutmaq istəyən insanlar tərəfindən vaxtında və lazımlı qiyətləndirilmədi. Əslində, heç qiyətləndirilmədi bilməzdi. Çünki SSRİ-nin dağılması ərəfəsində respublikaya rəhbərlik edənlər nüfuzlarının və vəzifələrinin itirilməsi təhlükəsini milli maraqlardan üstün tutdular, dünyada və bölgədə gedən proseslərin mahiyyətini lazımlı qiyətləndirə bilmədilər, İttifaq hakimiyyətinin Azərbaycanın milli maraqlarına qarşı təcavüzkar mövqedə dayanmasının fərqi nə qədər aydın deyildi. Azərbaycanın qarşı həyata keçirilən haqsızlıqlara qarşı genişlənən xalq hərəkatı fonunda hakimiyyətə gələnlərin isə sərişsizliyi, təcrübəsizliyi, xalqın milli mənafelərinə laqeyd münasibətləri Azərbaycan Ordusunun yaranmasını son dərəcə mürəkkəb bir vəziyyətlə qarşılaşdırdı. Azərbaycan xalqına qarşı geniş miqyaslı təcavüzə başlamış Ermənistanla müqayisədə müdafiə qüvvələrinin formalaşdırılmasını ayrı-ayrı iddialı adamların ixtiyarına buraxılması Azərbaycan ordu əvəzinə, idarə olunmaz silahlı kütlənin meydana çıxmasına səbəb oldu. Ayrı-ayrı Azərbaycan vətəndaşlarının ölkənin müstəqilliyini, ərazi bütövlüyünü qorumaq kimi övlü hissləri düşməne qarşı mübarizəyə səfərbər edilməli olduğu halda, ayrı-ayrı şəxslərin ordunu parçalamaq istiqamətində apardıqları təxribatların qarşısında ümid edilən qüvvəyə çevrilmədi. Dövlətin ordu quruculuğuna rəhbərliyi təmin edə bilməməsi isə ordunun tamamilə parçalanmasına, siyasi mənsubiyyətə görə qruplaşmasına, bəzi cinayətkar şəxslərin ətrafında cəmləşdirilməsinə yol açdı.

Azərbaycan xalqının rastlaşdığı başlıca çətinliklərdən biri bu idi ki, hələ müstəqilliyini əldə etməzdən əvvəl Ermənistanın hərbi təcavüzünə məruz qaldı. Belə bir zamanda bütün xalqı öz ətrafında səfərbər edə biləcək şəxsiyyətin respublika rəhbərliyində olmaması Azərbaycanda toplan-

maqda olan hərbi qüvvələri də güclü böhran qarşısında qoydu və ölkənin müstəqilliyinin məhvi təhlükəsi yarandı. Bundan istifadə edən Ermənistan silahlı qüvvələri əvvəlcə Dağlıq Qarabağda yaşayan azərbaycanlı əhaliyə qarşı soyqırımı tətbiq etdilər, sonra isə Dağlıq Qarabağın və onun ətrafındakı rayonların işğalına başladılar. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin dəfələrlə bəyan etdiyi kimi, əgər Azərbaycan xalqının ümum-milli lideri Heydər Əliyev həmin illərdə respublikanın rəhbərliyində olsaydı, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünün qarşısı alınardı, xalqa ordu bu böyük vəzifənin icrasına səfərbər edilər, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qarantı olacaq ordunun parçalanmasına, dağıdılmasına yol verməzdi.

Bu sözlərin doğru olduğunu Heydər Əliyev əvvəlcə Naxçıvanda fəaliyyət göstərdiyi vaxt, sonra Azərbaycan xalqının tələbi ilə respublika hakimiyyətinə qayıtdıqdan sonra gördüyü müstəsna işlərlə sübut etdi.

Ulu öndər Heydər Əliyevin Naxçıvandakı fəaliyyəti Azərbaycanın müstəqillik tarixinin xüsusi bir səhifəsini təşkil edir. Baxmayaraq ki, burada da Heydər Əliyev şəxsi və qrup maraqlarından üstün tutan daxili qüvvələrin Naxçıvan daxilində çevriliş etmək cəhdinin qarşısını alınmasında, əhalinin iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasında, Naxçıvanda siyasi parçalanmaların aradan qaldırılmasında böyük rol oynamışdı, bununla belə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının müdafiəsi, Azərbaycanın Naxçıvandakı hərbi hissələrinin formalaşması və təchiz edilməsi sahəsində də son dərəcə əhəmiyyətli işlər görmüşdü. Bütün Azərbaycan üçün xarakterik olan mürəkkəb hərbi-siyasi vəziyyət Naxçıvan üçün də xarakterik idi. Azərbaycanın bu Muxtar Respublikası da Ermənistanın hərbi təcavüzünün əsas istiqamətlərindən biri idi və bunu erməni millətçiləri heç gizlətmirdilər də. Amma Bakıdan fərqli olaraq Naxçıvanda erməni təcavüzünün qarşısını alınması, Sovet qoşun hissələrinin ömlakının respublikada saxlanması, bölgənin müdafiəsi üçün əhalinin, müxtəlif ictimai-siyasi qurumların daha vacib məqsədlər ətrafında birləşdirilməsində tamamilə başqa xarakterli işlər görüldü. Böyük tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Naxçıvanı erməni təcavüzündən müdafiə etmək mümkün oldu. Yerli əhali şəhidlər versə də, siyasi parçalanmalara məruz qalmadı, müdrik Heydər Əliyev ətrafında birləşdi və Heydər Əliyev də ona ümid bağlamış insanların ümidini doğrultdu, Naxçıvanın çətin günlərini naxçıvanlılarla birlikdə yaşadı, onlarla birlikdə də Naxçıvanı qorudu və yaşatdı.

Mehman SÜLEYMANOV,
Silahlı Qüvvələrin
Hərbi Akademiyasının
dosenti, tarix elmləri
doktoru, ehtiyatda olan
polkovnik

Hərbi qulluqçular Heydər Əliyev muzeyində olublar

"N" hərbi hissəsində də gənc əsgərlərin mənəvi-psixoloji hazırlığının yüksəldilməsi-nə xüsusi diqqət yetirilir. Bu məqsədlə yaddaqalan mədəni-kütləvi tədbirlər, müxtəlif görüşlər təşkil olunur. Əsgər klubunda qədim tariximizdən bəhs edən filmlər nümayiş etdirilir. Mayor Fəxrəddin Əhmədov bildirdi ki, əsas məqsəd gənc əsgərlərə yüksək vətənpərvərlik hissləri aşılamaq, Vətənə, xalqa bağlılıq hisslərini artırmaqdır. Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi planlara əsasən, bu istiqamətdə səmərəli fəaliyyət göstərilir.

Mərkəzləşdirilmiş Kitabxananın kollektivinin və hərbi hissə komandanlığının birgə təşkilatçılığı ilə hərbi hissənin gənc əsgərləri üçün qədim şəhərin tarixi yerlərinə, mədəniyyət abidələrinə ekskursiyalar təşkil olunmuşdur. Hərbi qulluqçular tarix-diyarşüurasılıq, miniatur kitab, Qala qapıları muzeylərində, Sovet İttifaqı Qəhrəmanı İsrail Məmmədovun ev muzeyində olublar. Gənc əsgərlər Cavad Xan türbəsiylə də sayğılarla tanış olublar.

Onlara dünya şöhrətli mütəfəkkir, böyük Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin məqbərəsində həyat və yaradıcılığı haqqında ətraflı məlumatlar verilib.

Mərkəzləşdirilmiş Kitabxananın əməkdaşları Vüsalə Hüsey-

nova, Səidə Müseyibova, Elnarə Hüseynova muzeylər, tarixi yerlər haqqında əsgərlərə dolğun məlumatlar çatdırıblar.

Gəncə şəhərində xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin adını daşıyan park-kompleksdə mərkəzin əməkdaşları hərbi qulluqçulara Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyəti haqqında geniş məlumat verərək bildiriblər ki, bu gün bütün dünya tərəfindən tanınan, dayanıqlı inkişaf edən, yeni-yeni uğurlar qazanan Azərbaycan dövlətinin inkişafı böyük tari-

xi şəxsiyyət Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Regionun inkişaf edən, qüdrətli ordusuna çevrilən Azərbaycan Ordusunun yaradılması da Ulu Öndərin Vətənimiz və xalqımız qarşısında ən böyük, evəzsiz xidmətlərindəndir. Ulu Öndərin mənalı həyatı, zəngin ömür yolu bugünkü və gələcək nəsillərə əsl nümunədir.

Hərbi qulluqçular mərkəzdən zəngin təəssürlərlə ayrılıblar.

Mübariz MUSAYEV,
"Azərbaycan Ordusu"

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı

Azərbaycan Ordusunda hərbi vətənpərvərlik həftəsi başlayır

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 95-ci və faşizm üzərində Qələbənin 73-cü ildönümü münasibətilə Azərbaycan Ordusunda hərbi vətənpərvərlik həftəsinə start verilib.

Təşkil olunacaq silsilə tədbirlər çərçivəsində Həzi Aslanov adına Mərkəzi Zabitlər Evinin və Gəncə Qarnizonu Zabitlər Evinin səyyar təşviqat qrupları ön xətdə yerləşən hərbi hissələrdə, o cümlədən döyüş növbətçiliyi çəkən bölmələrdə şəxsi heyəti ziyarət edəcəklər.

Hərbi vətənpərvərlik həftəsi çərçivəsində tematik gecələr, "Qəhrəmanlıq dərsləri", idman yarışları və digər mədəni-kütləvi tədbirlər keçiriləcəkdir.

Azərbaycan Ordusunun nümayəndələri beynəlxalq tədbirlərdə iştirak edirlər

Azərbaycan Ordusunun nümayəndələri Ankara şəhərində (Türkiyə Respublikası) Azərbaycan və Türkiyə arasında "Müdafiənin planlaşdırılması və hərbi strategiya" mövzusunda əməkdaşlıq üzrə təcrübə mübadiləsi, Konya şəhərində (Türkiyə Respublikası) "Anadolu Ankası-2018" təliminin əsas planlaşdırma konfransı, eləcə də San-Antoniyo şəhərində (ABŞ) "Təkmilləşdirilmiş ingilis dili təlimatçısı kursu" və Potsuolli şəhərində (İtaliya) "Tibbi dayanıqlıq" üzrə seminarda iştirak edirlər.

Ermənistan silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini pozub

1 may 2018-ci il.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində iriçaplı pulemyotlardan da istifadə etməklə sutka ərzində atəşkəs rejimini 83 dəfə pozub.

Ermənistan Respublikası Noyembəryan rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə və İcevan rayonunun Paravakar kəndində yerləşən mövqelərdən Ağstafa rayonunun Köhnəqışlaq və Qazax rayonunun Quşçu Ayrım kəndlərində, Berd rayonunun Mosesqex, Çinari kəndlərində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Ağdam kəndində, Krasnoselsk rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Gədəbəy rayonunun Qaravəliilər, Göyəli kəndlərində və adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Çiləbürt, Ağdam rayonunun Abdinli, Qaraqaşlı, Sarıcalı, Mərzili, Xocavənd rayonunun Kuropatkino, Füzuli rayonunun Aşağı Veysəlli, Qobu Dilağarda, Qərvənd, Qaraxanbəyli, Kürdlər, Horadiz, Cəbrayıl rayonunun Nüzgar və Mehdi kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy, Tərtər, Ağdam və Xocavənd rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə tutulub.

Gənc zabitlərimiz

"İşğaldan azad edəcəyimiz torpaqlarda xidmət edəcəyim günə az qalıb"

Azərbaycan Ordusu üzərinə düşən vəzifələrin öhdəsindən layiqli gələ bilən peşakar zabitlərdən formalaşmış. Onlar hər bə sənətinə sevgisi, vətənpərvərliyi, dövlətimizə bağlılığı ilə tabeliyindəki əsgərlərə həm şəxsi nümunə olur, həm də bilik və bacarıqlarını öyrədirlər. Belə zabitlərdən biri də leytenant Elnur Orucovdur.

Kapitan Cəsarət Abdullayev taqım komandiri leytenant Elnur Orucovun bilikli, məsuliyyətli və vəzifələrinin öhdəsindən layiqli gələn zabit olduğunu bildirdi. Gənc leytenantla günün nizam qaydasına uyğun olaraq keçirilən dərş prosesindən sonra görüşdük.

Gənc zabit Balakən rayonundandır. 2012-ci ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə qəbul olub, 2016-cı ildə leytenant rütbəsi alaraq taqım komandiri kimi "N" hərbi hissəsində xidmətə başlayıb.

- Necə oldu ki, hərbi peşəsinə seçdiniz? - deyər soruşdum.

- Qardaşım da hərbiçidir. Hər dəfə onu hərbi mundirdə görün-

də fikirləşirdim ki, görəsən, mən də zabit ola bilərəmmi? Daim xəyallar qururdum, özümü hərbi formada təsəvvür edirdim. Nəhayət, bir gün qəti qərara gəldim və bu fikrimi anama bildirdim. O, qərarıma çox sevindi. Onsuz da anam ikimizi də hərbiçini görmək arzusunda idi. O, bizə deyirdi ki, yaxşı vətəndaş, yaxşı insan, yaxşı zabit olmağın bir yolu var, o yol da Vətənə sevgidən keçir. Ancaq ən böyük istəyi bizi Vətənə bağlı olan, ürəyi Vətən sevgisi ilə döyünən vətəndaş kimi görmək olub.

İndi özümü xoşbəxt hiss edirəm və hər dəfə anamla danışanda ona minnətdarlığımı bildirirəm. Vətənimizin qorunmasını

da bir övlad, bir vətəndaş, bir hərbiçini kimi iştirakımla qürur duyuram.

Zamanında hərbi bilikləri mənimsəyib, döyüş təcrübəsi qazanmaq üçün yorulmadan çalışması bu gün onun əsl komandirə xas xüsusiyyətləri özündə cəmləşdirməsinə səbəb olub. 2 ilə yaxındır xidmət edən gənc zabit, öz bilik və bacarığına görə istər bölmə komandirinin, istərsə də hərbi hissə komandanlığının rəğbətini qazanıb.

Leytenant Elnur Orucov onu da bildirdi ki, zabit təcəlliyində olan şəxsi heyətə son dərəcə tələbkar və qayğıkeş olmalı, əsgərlərin hərbi təlim-tərbiyəsi ilə yanaşı, problemlərini də öyrənməyi, onlarla komandir-əsgər dostluğu münasibəti qurmağı bacarmalıdır. "Çalışıram ki, tabeliyimdə olan hər bir əsgər ürəyindəkiləri mənə gizli saxlamasın. Ona görə də asudə vaxtımı onlarla keçirir, mütəmadi olaraq söhbət edirəm. Belə münasibət şəxsi heyətdə inam və etibar hisslərini gücləndirir. Belə olan halda onların döyüş hazırlığı ilə yanaşı, döyüş ruhu da yüksək səviyyədə olur."

Zabitlə söhbətim çox təəssürlərlə keçdi. Belə zabitlərimizi gördükcə fərəhlənirik. Biz də onlara "Vətən sizin kimi zabitlərdə fəxr edir" deyirik, seçdiyi çətin, məsuliyyətli və şərəfli hərbi həyatında uğurlar arzulayırıq. Leytenant Elnur Orucov "İşğaldan azad edəcəyimiz torpaqlarda xidmət edəcəyim günə az qalıb" - deyir...

**Baş leytenant
Məhəmməd NƏSİRLİ,**
"Azərbaycan Ordusu"

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti - 100

Tarixin yaddaşı və yaxud Hüseyn əfəndi kimdir?

İllər keçsə də unudulmayan, yaşadılan, yaşayan tarixi hadisələrin mahiyyəti dəyərini həmişə saxlayır, əbədiyyən saxlayacaq. Tarixi hadisələr bəzən təəssüflə (28 aprel 1920-ci il), bəzən qürurla, sevgilərlə (15 sentyabr 1918-ci il, 28 may 1918-ci il, 17 noyabr 1991-ci il) daha həssaslıqla yenidən yaşanılır. Onda özünü o hadisələrin iştirakçısı bilirsən. Zamanın geriyə dönüşü olmasa da, sənə elə gəlir ki, yaşından çox-çox böyük olan o hadisələri görüb-sən. O hadisələr xalqla, dövlətlə, dövlətçiliklə bağlıdırsa, duyumun, duyğuların bir ürək tutumunca incələsir...

Azərbaycanımızın dövlətçilik tarixində mühüm mərhələ olan Xalq Cümhuriyyəti "Mən azərbaycanlıyam!" - deyənlərin hamısının ruhunun dövləti olub. Uçrəngli bayrağımızın ilk dəfə göy üzünün göylüyünü süslədiyi gündən neçə on illər keçib. Hələ ictimaiyyətə təfəssilatla məlum olmayan hər hansı hadisə haqqında düşündə marağa söykənən sevginin, sevgiyə söykənən ehtiramın bir əli məsuliyyətdən yapışır, bir əli könül xoşluğundan; zamanında tarix yazanların sırasında olan bir insanı 100 ildən sonra necə tanımalı, hansı bədii təsvir vasitələrinə güvənəli...

100 il əvvəl olanlara həmişə ruhumun gözələriylə baxmışam, eşitdiklərimi, oxuduqlarımı məni və borc kimi ruhuma hopdurmuşam.

1972-ci ilin yazında tələbə yoldaşım Nizaməddin Şamaxıya gedirdik. Ceyrankeçməzin döngələrinə çatınca yoldan bir qədər aralıda bir tənha məzar gördüm. Baxışlarımın hara dikildiyini hiss edən Nizaməddin "Türkün qəbridi..." - dedi...

Qəbri ziyarət etdik. İçimdə qimildənən duyğuların qınağı ürəyimi titrətdi...

Şəhid türk adıyla tanınan şəhid mehmetçiyi ilk ziyarətim idi bu. Bu ziyarət mənə Qafqaz İslam Ordusunun daha əhatəli sevdirdi, Nuru paşanı, Nuru paşanın mehmetçilərini daha səmimiyyətlə sevdirdi. O tənha məzarı dəfələrlə ziyarət etmişəm. Hər dəfə türklüyün qüdrətindən sinəm ürəyimə darlıq edib, "Məlum qəhrəmanlar sırasında, naməlum mehmetçik..." - piçıldamışam. Bu piçiltini da ruhun ruha borc ödəməsi bilmişəm...

Kimliyi əzizlərimdən savayı kimsəyə bəlli olmayan bir mehmetçik haqqında bilgilərimin cazibəsindəyəm. Qafqaz İslam Ordusunun mehmetçiyi Hüssün Mustafaoğlunun ruhunu ruhulla ziyarət edirəm. Bu ziyarət məni Dağüstü parkda "Türk şəhidliyi" abidəsinə çəkməkdədi...

Kimdi Hüssün Mustafaoğlu? 1918-ci ilə kimi Türkiyədə-Ərzurumda Hüssün Mustafaoğlu kimi, 1920-ci ildən 1936-cı ilə kimi Azərbaycanda - Gəncədə Hüseyn əfəndi - Türk Hüseyn kimi tanınan, türk mehmetçiyi kimdi? Kim olub? İlk nəfəsi Ərzuruma, son nəfəsi Gəncəyə ad olan Hüseyn əfəndini - Türk Hüseyni sayğılarla, ehtiramlarla, sevgilərlə tanıtməyi özümə məni borc bilirdim...

Hüssün Mustafaoğlu türk idi.

Əski uyğur mənbələrində türk sözü milli mənsubiyyətlə yanaşı, həm də "güclü", "qüvvətli" anlamını verir; Hüseyn əfəndi - Türk Hüseyn haqiqətən türk olub...

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamıyla 2018-ci il "Cümhuriyyət ili" elan edilib. 2018-ci il həm də Qafqaz İslam Ordusunun xilas-karlıq missiyasıyla Azərbaycana gəlişinin 100 illiyidi. 2018-ci il həm də Bakının bolşevik-daşnak qüvvələrindən azad edilməsinin - təmizlənməsinin 100 illiyidi. Nuru paşanın komandanlığıyla Azərbaycana gələn mehmetçilərin hamısının ruhu hamımız üçün çox əzizdi. Ərzurumlu Hüssün Mustafaoğlu - Gəncəli Hüseyn əfəndi onlardan biridi...

...20-ci əsrin əvvəllərində ermənilərin Türkiyədə törətdiyi vəhşiliklər haqqında Mustafa oğlu Hüssün də eşidirdi. Erməniliyin təzahürləri onun da qəzəbinə, kininə-nifrətinə, türklük heyisiyyətini siləyirdi. Yaşadığı illərin çoxunda - 30 yaş vardı - o da acılar yaşamışların acılarını ruhunda hiss edənlərdəniydi. Ermənilərin Azərbaycanda törətdiklərindən də xəbəri vardı. Dədəsindən, babasından eşitdiklərini unutmamışdı, unutmayacaqdı.

Nuru paşanın könlülərdən ibarət ordusunun tərkibində o da Azərbaycana gəldi - Emin əfəndinin dəstəsindəydi...

...Qaraməryəmdə bolşevik-daşnak qüvvələri ciddi müqavimət göstərirdi. Emin əfəndinin əmriylə Hüssün başqa iki mehmetçiklə sağ cinahda atışanların sırasında qoşulmuşdu. Ağır döyüş gedirdi. Gün yaxmışdı. Uç kölgənin sürünə-sürünə, sağ tərəfə çəkilməsi Hüssünün diqqətindən yayınmadı. Məlumat verməyə, onbaşıdan müvafiq əmr almağa vaxt yoxuydu. Güllə səsləri onun kəlmələrini çililədi: "Mehmet, mən o səmtə çəkilibəm!..."

Araları 30-40 addım ancaq olardı.

Ermənilər duyduq düşsə, ataçağı atəşdən yayınardı, tələssə, güllələri hədəfə dəyməzdi, gəciksə, düşmənlər uzaqlaşardı; barmacağı tətii vaxtında sıxmalıydı. Nələri xatırladı o anlarda? - qonşu köylərdə süngüyə keçirilən körpələrimi, qapısı bağlanan evlərdə diri-diri yandırılanlarını, kəsilən başları, ovulan gözələrimi,...?.. Və tətiiyi çəkdi. Ermənilərdən biri yerə sərdi. Sonra ikinci, üçüncü erməni

qaçsa da, çox uzaqlaşma bilmədi. O da ölümünü Hüssünün gülləsindən aldı...

...Qazaxda tanış olmuşdular. Həmid onların sırasına Qazaxda qoşulmuşdu. O gündən səngərdəydilər. Nəfəs-nəfəs döyüşür, nəfəs-nəfəs yatırıdılar. Hərdən "Erməninin burnunu ovandan sonra ya sən Qazaxda qalacaqsan, ya da mən Ərzuruma gedəcəm..." - deyirdi Həmid.

Şamaxının girəcəyindəydilər. Bir azdan hücum başlayacaqdı. Hüssün Ərzurumdan özünü gətirdiyi Osmanlı beşaçılanının qundağını sıxmaqda, Gün çeşti yerinə çatmaqda idi. Üzücü süktü Emin bəyin əmri pozdu: "İrəli, mehmetçiyim! Zəfər sən zəfərin olacaq, irəli!"

Döyüşürdülər... Ölüm yüklü güllələrdən çəkinmədən atışdırlar. Qurtuluşa yaxınlaşa-yaxınlaşa atışdırlar. Bakıya çatmaq, Bakını azad etmək üçün atışdırlar...

Hüssün də atışa-atışa evlərə yaxınlaşırdı. Hansı duyumun təsiriylə döndü soluna baxdı. Həmid sağ çiyini üstə torpağa döşənmişdi. Qənsərinə sancılan güllələrlə mənə qoymadan özünü qardaşı Sahid bildiyi Həmidə yetirdi. Son nəfəsiydi Həmidin. Dostunu döyüşdən çıxarda biləsə də, onu yaşada bilmədilər. İki damla göz yaşı yanaqlarında közə döndü Hüssünün: "Əfv et mənə, arkadaşım. Səni yaşada bilmədik. Əfv et...". Son nəfəsinə bənən bu ağır ruhunun can köynəyi oldu...

Qurd qapısı istiqamətində döyüşdə sol qolundan yaralandı. Həmid sarıdı yarasını. "Onbaşıya demə..". - bu kəlmələr, bu rica mehmetçiyin döyüşmək istəyiydi. Həmid heç kimə heç nə demədi. Buna nə vaxtı oldu, nə də imkanı - ağır döyüş gedirdi... Bu da Bakı!

Bu da Ərzurumdan üzü bu yana hər mehmetçiyin görmək istədiyi şəhər - Can Azərbaycanın başı belalı şəhəri. Tarixin dönəlgəsi burada dönəcəkdirdi. Döndü də! Bakı bolşevik-daş-

nak qüvvələrindən təmizləndi; Qafqaz İslam Ordusu Bakıya qalib yerləşə daxil oldu...

Qurtuluş, xilas-karlıq ordusunun tərkibində mehmetçik Hüssün Mustafaoğlu Qarabağda da döyüşdü. Türk olaraq, türk mehmetçiyi olaraq döyüşdü - Nuru paşanın komandanlığıyla xilas-karlıq missiyasının mehmetçiklərindən biri kimi döyüşdü...

Mudros müqaviləsi bu missiyanın sonacın yerinə yetirilməsinə imkan vermədi.

1918-ci il oktyabrın 30-da I Dünya müharibəsinin nəticələrinə görə məğlub olan Türkiyə Mudros müqaviləsini imzalamağa məcbur oldu. Azərbaycan ingilis qoşunlarının nəzarəti altına düşdü. General Tomson türk əsgər və zabitlərinin son nəfərindək Azərbaycanı tərk etməsi haqqında əmr imzaladı. Nuru paşa da, Türkiyədən gəlmiş əsgər və zabitlərin bir hissəsi də Azərbaycanda qalmaq, Azərbaycanda xidmət etmək - Azərbaycana xidmət etmək istəyirdi. Tomson rejimi bunu yasaqlayırdı.

Qalan qaldı... "Azərbaycan möhkəmlənməyincə qayıtmayacam!" - deyənlərin, Azərbaycanda qalanların sırasında mehmetçik Hüssün Mustafaoğlu da vardı.

Azərbaycan, belə demək mümkünsə, şəhər-şəhər, kənd-kənd, ev-ev nəzarətdəydi. Qafqaz İslam Ordusunun Türkiyədən gələn, Mudros müqaviləsindən sonra Türkiyəyə qayıtmayan əsgər və zabitləri aşkar edilincə güllələnirdi. ADR süquta uğradıqdan sonra Tomsonçuluğu bolşevizm davam etdirirdi. O illərdə - 1920-ci ilin aprelinə sonradan istər siyasi baxışlarına, istərsə də milli mənsubiyyətinə - türklüyünə, Türkiyəliyinə görə "qara siyahıya" düşənlərin taleyini güllələnmə, Sibirə sürgün izləyirdi; müsavətçi olubsan - xalq düşmənisən, Türkiyədən gəlmisən, Türkiyədə qohumların var - xalq düşmənisən. Qafqaz İslam Ordusunun mehmetçiyi Hüssün Mustafaoğlu - Hüseyn əfəndi - Türk Hüseyn 20 il bu xofun sıxıntılıyla yaşadı.

İlk vaxtlar yenidən hərbi mundir geyincəyini - Azərbaycan Ordusunun xidmət edəcəyini gözələ-gözələ günləri ay, ayları il etdi...

Azərbaycan Vətən oldu Hüssün Mustafaoğluna.

Ərzurumdan gələndə özünü xeyli qızıl-gümüş sikkə gətirmişdi. 25 ədəd qızıl pula torpaq sahəsi aldı, ev tikdi. Sövdələşmə sənədi indi də Hüseyn əfəndindən əziz xatirəyə saxlanmaqdadır. Goranboyun Hazırzəhməddi kəndindən Günəş xanım-la ailə qurdu.

Hüseyn əfəndi çörəkçiliklə məşğul olub. Hazırda Heydər Əliyev prospekti 1 ünvanındakı binanın zirzəmisində qonşuların sevgilərlə, ehtiramlarla Türk Hüseyn çağırdıqları Hüseyn əfəndinin çörək sexi idi.

7 övladı olub Hüseyn əfəndinin - Mustafa, Şakir, Münəvvər, Səhiyyə, Hədiyyə, Səfiyyə, Əh-

məd. Səfiyyəylə Əhməd çox az yaşayıb...

Türkiyəyə - Ərzuruma qayıtmaq, əzizləriylə görüşmək, əzizlərini əzizləriylə görüşdürmək istəyirdi Hüseyn əfəndi. Gərək olan sənədləri Türkiyənin Batumidəki konsulluğundan ala bilmişdi. "Oğul-uşağın boğazından kəsə-kəsə" 10 min rubl pul da toplamışdı. Görürdü, eşidirdi, repressiyalar Türk Hüseyni niyyətindən çəkirdi. Can qorxusu deyildi bu. Övladlarının rus imperiyasının çək-çevirindən, işgəncələrindən xilas etmək niyyətindəydi...

... Ərzurumdan sevrək gəlirdi, qurtuluşu üçün sevrək döyüşdü, sevrək yaşadığı Azərbaycanda - Gəncədə aldı son nəfəsini. 1938-ci ildə. Gümanlarım deyir ki, həmin gün Ərzurumun qədiyini burum-burum qar büriyüb...

Goranboyun Hazırzəhməddi kənd qəbiristanlığında dəfn edilib. 83 yaşlı qızı Səhiyyə deyir ki, böyük bacılarımdan, qardaşlarımdan eşitmişdim - atamı bir Tut ağacının yaxınlığında dəfn ediblər. Müəyyən səbəblərdən zamanında qəbrin üstünü götürmək mümkün olmayıb. Qəbrin yeri bilinmir; nəvələri, nəticələri, kötükcələri Hüseyn əfəndinin - Hüssün Mustafaoğlunun məzarını deyil, ruhunu ziyarət edirlər. Bütün türksevərlər kimi, Qafqaz İslam Ordusunun sevnərlər kimi, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətini sevnərlər kimi - bizlər kimi... Günəş xanım 48 yaşında vəfat edib, Gəncədə İmamzadə qəbiristanlığında dəfn olunub; nəvə-nəticələri Günəş xanımı ziyarət edəndə qəbri bəlli olmayan ulu babalarını da ziyarət edirlər sanki; ruhunun ruhu ziyarətədi bu...

Hüssün Mustafaoğlu Qafqaz İslam Ordusunun zabiti Emin əfəndinin (onun yüzbaşı olduğunu güman edirəm) dəstəsində vuruşub - Mudros müqaviləsi imzalanana kimi. Emin əfəndi də Türkiyəyə qayıtmayıb, Hüssün Mustafaoğlunun düşüncələrinin eynini düşünüb - Mudros müqaviləsinin buludu dağılandıqdan sonra Azərbaycan Ordusunda xidmət etmək. Qayıtmayıb, Azərbaycanda qalıb. Tam artilleriya generalı Əlağa Şıxlinski ilə qohum olub, Şəmkirin Düyərli kəndində məskunlaşıb. 2000-ci ildə Hüseyn əfəndinin oğlu Mustafa ata ruhunun ışıqlığında Düyərliyə gəlib; türk zabitinin övladlarıyla, nəvələriylə türk əsgərinin övladlarının, nəvələrinin görüşü türklüyə ehtiram kimi yaşanılıb...

... İllər keçsə də unudulmayan, yaşadılan, yaşayan tarixi hadisələrin mahiyyəti dəyərini həmişə saxlayır. Qafqaz İslam Ordusunun Azərbaycana gəlişi kimi. Bu ordunun hər zabiti, hər əsgəri tarixdə də yaşayır, yaşadırlar. 34 nəvənin babası, yüzdən çox nəticənin-kötükcənin ulu babası olan Ərzurumlu Hüssün Mustafaoğlu da unudulmur, unudulmayacaq...

Rəşid HÜSEYNOV,
əməkdar jurnalist

Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti ilə ictimai-siyasi hazırlıq dərsi

(İctimai-siyasi hazırlıq dərsinin qrup rəhbərinə hazırlaşmaq üçün kömək)

Suallar:

1. Sosial-psixoloji adaptasiyanın mahiyyəti.
2. Sosial-psixoloji adaptasiyanın mərhələləri.
3. Orduda döyüşçünün formalaşması.

Sosial-psixoloji adaptasiyanın mahiyyəti

Bu gün Azərbaycan Ordusundakı ən böyük dəyişiklik gənclərin daha çox mənəvi dəyərlərə ("Əsgərlik - kişilik, həyat məktəbidir", "Əsgərlik - Vətənə, torpağa, xalqa olan borcudur") üstünlük verməsidir. Bu dəyişikliklər əsgərlərin hərbi xidmət şəraitinin, onların fəaliyyətinin, şəxsiyyətinin və sosial-psixoloji problemlərinin dərinə öyrənilməsi ilə şərtləndirilir.

Müasir şəraitdə gənc əsgərlərin hərbi xidmətə sosial-psixoloji cəhətdən uyğunlaşma problemləri böyük əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, onlar özələrinə yaxşı tanış olan, özlərini rahat hiss etdikləri bir psixoloji mühitdən, tamamilə nabalə, tanımadıqları və bilmədikləri psixoloji mühitə düşürlər. Bütün bunların hamısı gənc əsgərlərin hərbi xidmətə uyğunlaşmasını daha da çətinləşdirir, onu əziyyətli və münasibətli bir dövrə çevirir. Bu uyğunlaşmanın uğursuz nəticələri isə sonradan neqativ və xoşagəlməz halların yaranmasına səbəb ola bilər.

Gənc əsgərlərin xidməti, təlimi və ictimai fəaliyyətlərə ən əlverişli şəkildə uyğunlaşdırılması təlim-tərbiyə prosesinin səmərəliliyinin artırılması üçün böyük rezerv (ehtiyat qüvvələr) yaradır. Bu onunla izah olunur ki, gənc əsgərlərin təlim və tərbiyəsinin, xidməti və ictimai fəaliyyətinin, hərbi intizamının, əhval-ruhiyyəsinin uğurlu olması böyük ölçüdə onların adaptasiya olunma dövrünün xüsusiyyətlərindən asılıdır.

Əsgərlərin adaptasiyasına sosial-psixoloji yanaşma şəxsin hərbi xidmət şəraitinə təcridən daxil olma və yeni mikromühitin (hərbi kollektivin) psixologiyasını mənimsəmə prosesi kimi müəyyən edilə bilər. Əsgərin sosial-psixoloji adaptasiyası prosesinin mahiyyəti cavan oğlana evvəllər yer almış dəyərlər, bacarıq və vərdislər, davranış və ünsiyyət sistemine gənc əsgər olduqdan sonra onun şəxsiyyətinə verilən yeni tələblər əsasında dəyişikliklərin edilməsi arasındakı ziddiyyətlərin həll olunmasıdır. Mövcud ziddiyyət şəxsiyyətin davranışındakı köhnə üsulların dəyişdirilməsi prosesində, hərbi xidmətə uyğun yeni bacarıq və vərdislərin yaradılması ilə həll olunur. Yeni həyat və fəaliyyət şəraitinin mənimsənilməsi əsəb gərginliyi, yüksək həyəcanlıq, əsəbilik, mənfi emosiyaların yəşənilməsi və ünsiyyətdə baş verən münaqişələrlə sıx əlaqəlidir.

Uyğunlaşma dövrünün çətinliklərini dəf edən gənc əsgərin şəxsi keyfiyyətlərindən - onun xarakterindən, temperamentindən çox şeylər asılıdır. Sosial-psixoloji adaptasiya prosesində gənc əsgərin hansı dəyərlərə üstünlük verməsinin böyük əhəmiyyəti vardır. Əgər cavan oğlan hələ əsgərliyə gəlməmişdən qabaq tədris və yaxud istehsalat kollektivinin ictimai həyatın-

Mövzu: Əsgərin hərbi xidmətə sosial-psixoloji adaptasiya olunması.

Sosial-psixoloji adaptasiyanın mərhələləri

da fəal iştirak edibse, hərbi xidmətin vacibliyini başa düşərək ona maraqla göstəribse, belə bir şəxs ilk 1-2 ay ərzində hərbi kollektivə uyğunlaşa biləcəkdir.

Gənc əsgərlərin bəzilərinde xarakterin və davranışın mənfi cəhətləri, müsbət keyfiyyətlərin zəif inkişafı və yaxud yoxluğu şəxsiyyətin uyğunlaşma qabiliyyətlərini xeyli azaldır, belə xarakterli əsgərlərin sosial-psixoloji adaptasiya proseslərini ləngidir. Bu cür insanlara hərbi kollektivlərdə çətin gəlir. Onlar tək-cə komandirlərin deyil, hərbi kollektivin böyük bir hissəsinin irəli sürdüyü və özlərinin alımadıqları tələblərə öyrəşmək məcburiyyətindədirlər. Belə hallarda hətta bir neçə uyğunlaşma variantları mümkün olur. Məsələn, neqativ istiqamətli şəxslərin bu cür qaydaları zahirən qəbul etsələr də, daxilinə onlara riayət etmək fikirləri yoxdur. Bəzi hallarda onlar hətta komandirlərlə və ya elə kollektivin özü ilə açıq münaqişəyə girərək, bu "işlərinə" özlərinə dəstək ola biləcək intizamsız əsgərlərdən tərəfkeşlər axtarırlar.

Əgər hərbi kollektiv zəifdirsə, kollektivin əksər üzvləri xidməti və ictimai məsələlərin həllində passivdirlərsə, komandirlər həqiqi vəziyyəti bilmirlərsə, belə olan halda gənc əsgərlərin digər adaptasiya variantını görmək mümkündür. Daha uzun müddət xidmət etmiş əsgərlər öz vəzifə borclarını gənc əsgərlərin üzərinə atmaqla, onlara istədiklərini yerinə yetirməklə, özləri üçün rahat xidmət şəraiti yaratmağa çalışırlar. Bəzi xidmətə mənfi münasibətli olan, cavan əsgərlər öz növbələrində xidmətin evvəlində "qocaman" əsgərlərə yaltaqlanaraq, onların bütün tələblərini yerinə yetirərək, xoş münasibətini qazanmağa çalışırlar. Çünki özləri də xidmətin axırında bütün bu "gü-zəşt"lərdən istifadə etmək hüququnu qazanacaqlar.

Belə olan halda psixoloji yükün əsas çəkisi haqsız vəziyyətlə barışmaq istəməyən, müsbət meyilli, habelə özünü müdafiə edə bilməyən fiziki və mənəvi cəhətdən zəif olan gənc əsgərlərin üzərinə düşür. Bu cür vəziyyət, əgər vaxtında nizamnamə qaydalarının təsbit olunması üzrə ən qəti ölçülər götürülməzsə, ciddi münaqişələr törədə bilər. Sosial-psixoloji adaptasiyanın spesifikasiyası ondan ibarətdir ki, o hərbi xidmətin bütün sahələrini, o cümlədən yeni əsgərlərin döyüş, ictimai və təlim fəaliyyətlərinə uyğunlaşmasını əhatə edir.

Beləliklə şəxsiyyətin hərbi kollektivə sosial-psixoloji adaptasiya olunmasının mahiyyəti ikitərəfli prosesdir. Birinci tərəf əsgər və kollektiv arasında ilkin mərhələdə rəsmi (xidməti) və qeyri-rəsmi (şəxsi) münasibətlərin yaranması və əsgərin kollektivə uyğunlaşa bilməsi, ikinci tərəf isə razılaşdırılmış dəyərlər əsasında kollektivin gənc əsgəri öz sıralarına qəbul etməsi prosesidir.

Sosial-psixoloji adaptasiya - şəxs və qrup tərəfindən yeni mühitin mənimsənilməsi prosesidir. Burada əsas sosial mühitin kəskin dəyişilməsi ilə əlaqəli və məişət şəraitinin dəyişikliklərinə uyğunlaşma (məsələn: günün nizam qaydaları, qida qəbulu, hamam, gigiyenik təmizlik qaydaları və s.) prosesləri fərqləndirilir.

Sosial-psixoloji adaptasiya prosesində yeni şəxsin sosial-psixoloji strukturu (onun dərk etmə, emosional və iradi prosesləri) və hərbi kollektivin psixologiyası (bu isə artıq ictimai fikir, adət-ənənələr, mənəvi-psixoloji mühit, rəhbərlik və liderlik üslubu kimi amillərdir) qarşılıqlı əlaqələrə girərək bir-birlərinə təsir göstərir.

Gənc əsgərlərin hərbi xidmətə ilkin sosial-psixoloji adaptasiya olunmasının səciyyəvi xüsusiyyətləri aşağıdakılardır:

- öyrəşdikləri sosial-psixoloji mühitdən (ailəsi, məktəbi, dost və yoldaşlarından) kəskin ayrılma cavan oğlanlarda, xüsusilə ilk dövrdə yalqızlıq, tək qalma, dərinxma, aile, ana, ata həsrəti kimi hisslər yaşadır;

- yeni şərait, yeni öyrəşmədiyi tələblər, çoxlu sayda yeni insanlar bir çox cavan oğlanlarda çətinlik, özünü itirmə, psixoloji gərginlik və stress yaradır.

- tələblərin əsgərin daxilində müqavimət yaradan komanda şəklində verilməsi, itaətdə çətinliyi psixi cəhətdən dayanıqsız əsgərlərdə açıq şəkildə etirazlara, söz güləşdirmələrə və münaqişələrə səbəb olur. Bu cür münaqişələrin əsas səbəbləri - əsgərdə evvəllər, mülki həyatda formalaşmış davranışı, ünsiyyəti, bacarıq və vərdisləri ilə nizamnamə qaydalarına uyğun olaraq komandirlərin verdiyi tələblər arasındakı ziddiyyətlərdir. Bəzi hallarda münaqişələr komandirlərin gənc əsgərlərə səriştesiz rəhbərlik etməklə, onların adaptasiya dövrünün psixoloji xüsusiyyətlərini bilməmələri ilə əlaqədardır.

Yeni şəraitlə tanış olduqdan, komandirinə öyrəşdikdən sonra gənc əsgər onunla müəyyən bir üslubu sınaqdan çıxaraq uyğun münasibətlər qurur. Bəzi gənc əsgərlər üçün bu asan olmur. Nəticədə aralarında böyük yaş fərqi olmayan çavuşlarla münasibətlərində münaqişələr yaranır. Sosial-psixoloji adaptasiyanın bu mərhələsi "böhranlı" adlanır. Sınama üslundan istifadə etməklə əsgərin davranışının əsas xətti görünməyə və gənc əsgərin özünü qiymətləndirməsi ilə gözlədiyi qiymətlər komandirin verdiyi qiymətlərə yaxınlaşmağa başlayır. Sosial-psixoloji adaptasiyanın yekun mərhələsində gənc əsgərlərin şəxsi davranış xətti möhkəmlənərək sabit olur.

Gənc əsgərlərin öz bölmələrinə gəldikdən sonra sosial-psixoloji adaptasiyanın xarakterik

xüsusiyyətləri aşağıdakılardır:

- yeni əsgərlərin qəbulu, şəxsin adaptiv davranışının xarakterini müəyyən edən müxtəlif səviyyələrdə inkişaf etmiş kollektivlərdə baş verir;

- sosial-psixoloji adaptasiyanın ən mühüm sahəsi şəxslə hərbi kollektiv arasındakı münasibətlərin qurulması sahəsidir. Başqa sahələrə adaptasiya bundan asılıdır;

- formal hərbi kollektiv, yəni hərbi kollektivin formallığı güclü stress amili kimi qəbul olunur. Bu da öz növbəsində gənc əsgərlərin sosial-psixoloji adaptasiyanın gedişatını təhrif edərək hərbi xidmətə olan münasibətin, intizamın pozulmasına gətirib çıxarır.

Gənc əsgərin hərbi xidmətə uyğunlaşmasının mahiyyəti ondan ibarətdir ki, şəxsin yeni tələblərə uyğun olaraq, orqanizmin funksional sistemləri yəni qurulmalı və hərbi ixtisasına səmərəli yiyələnməsinə imkan verməlidir. Adaptasiya prosesində gənc əsgərin ehtiyaclarının əsaslandırılması yeni vəzifələrə uyğun olaraq bilik, bacarıq və vərdisləri genişləndirərək dərinləşdirilir. Bunun üçün köhnə stereotiplər sındırılmalı, əvəzində yeniləri yaradılmalıdır. Bu isə gənc əsgərlərdə gərginlik, mənfi emosiyalar, psixi vəziyyətlər, əsəbi-psixi təqətsizlik yaradır. Komandir gənc əsgərlərlə münasibətlərində bu amilləri mütləq nəzərə almalı və onların hərbi xidmətə sosial-psixoloji adaptasiya olunma fəaliyyətlərində öz köməyini əsirgəməməlidir.

Orduda döyüşçünün formalaşması

Müasir ümumqoşun döyüşündə əsgərin rolu qat-qat artır. Əsgəri vəzifəsinə yerinə yetirərkən o öz qüvvəsini və heyatını əsirgəməməyə; komandirlərə sözsüz tabe olmağa və onları döyüşdə qorumağa; hissənin Döyüş Bayrağını göz bəbəyi kimi qorumağa; döyüşdə Azərbaycan Respublikası qarşısında əsgəri vəzifəsinin axıradək yerinə yetirməyə borcludur. Heç nə, o cümlədən ölüm təhlükəsi belə onu əsir düşməyə məcbur etməməlidir. Hərbi and və nizamnamələr hər əsgərdən tələb edir:

- Azərbaycan Ordusu döyüşçüsünün vəzifə borcunu dərinləndirərək etsin, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına ciddi əməl etsin, Hərbi andın tələblərini yerinə yetirsin, sayıq olsun, Azərbaycanın mənafeyini vicdanla və inamla qorusun, bu işdə öz qüvvəsini, lazımı gələrsə, heyatını da əsirgəməsin;

- hərbi işi vicdanla öyrənsin, komandirlərin ona öyrətdiklərini möhkəm və səylə yadda saxlasın; öz vəzifələrini nümunəvi yerinə yetirsin; hərbi nizamnamələrin tələblərini dərinləndirsin və vicdanla yerinə yetirsin;

- komandirlərin əmr və göstərişlərini sözsüz və vaxtında yerinə

nə yetirsin, mərd və intizamlı olsun, nalayiq hərəkətlər etməsin və yoldaşlarını da belə hərəkətlərdən çəkindirsin;

- dövlət sirrini qorusun; komandirlərə və böyüklərə hörmət etsin, hərbi nəzakət, davranış və əsgəri salamvermə qaydalarına ciddi əməl etsin;

- silahını, döyüş texnikasını və digər texnikanı yaxşı bilsin, həmişə saz, təmiz və döyüşə hazır vəziyyətdə saxlasın.

Sülh və müharibə dövründə öz vəzifələrini yerinə yetirməsi üçün intizamlılıq, cəsurluq, igidlik, qətiyyətlik, soyuqqanlılıq, öz canını və qanını əsirgəməməyə hazır olmaq, döyüş yoldaşlığı kimi mənəvi döyüş keyfiyyətlərinin tərbiyə olunması zəruridir.

Hərbi xidmət zamanı əsgərdə tərbiyə olunan mənəvi-döyüş keyfiyyətləri:

- düşmən üzərində qələbəyə sarsılmaz inam. Bu keyfiyyət Azərbaycan əsgərinin qarşısına qoyulmuş məqsədlərin ədalətliyinə və dərin inama əsaslanır. Əsgərin döyüş qabiliyyətini, ustalığını artırır və düşmənin darmadağın edilməklə qələbəni əldə etməsinə yönəldir. Qələbəyə inam təlim-məşq çalışmalarının gedişində və qarşıya çıxan bütün çətinlikləri dəf etməklə tərbiyə olunur;

- döyüş fəallığı. Döyüş şəraitində hər bir insan, kollektiv daim öz hərəkətlərinin səmərəliliyini artırmaq üçün üsullar axtarır. Bu isə gündəlik həyatla müqayisədə daha yüksək məsuliyyət tələb edir. Döyüş və ictimai-siyasi hazırlıq prosesində yaradılan fəal hərəkətlər və məqsədə çatmaq üçün daha səmərəli vasitələr axtarışını tələb edən mürəkkəb şəraitdə tərbiyə olunur;

- özünü idarəetmə və soyuqqanlılıq. Bu keyfiyyətin olmaması qorxaqlığı, özünüitirməni, çətinliyin meydana çıxmasına səbəb olur, bu da döyüş şəraitində çox acınacaqlı vəziyyətə gətirib çıxarır. Ona görə də gündəlik təlim prosesində yaradılan şəraitdə istifadə etməklə əsgər öz hisslərini nəzarət etmək və hərəkətlərini qarşıya qoyulmuş tapşırığın yerinə yetirilməsinə tabe etmək bacarığına yiyələnməlidir;

- Hərbi anda, hərbi qulluqçu borcuna və şərəfinə sədaqət. Bu o deməkdir ki, hərbi qulluqçu döyüş və xidməti fəaliyyətində son damla qanına qədər vəzifə borcunu yerinə yetirməyə hazır olmalıdır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün hələ bərpa edilmədiyi, torpaqlarımızın düşmən işğalında olduğu bir vaxtda Azərbaycan Ordusunun gündəlik həyatında mənəvi-psixoloji hazırlığın əhəmiyyəti gündən-günə artır. Hər bir hərbi qulluqçu xidmət etdiyi hərbi hissədə yüksək döyüş qabiliyyətinin saxlanılması, döyüş hazırlığının yüksəldilməsi, hissə və bölmənin tapşırıqlarının müvəffəqiyyətlə həlli üçün öz vəzifə borclarını şüurlu surətdə dərk etməli və onları vicdanla yerinə yetirməlidir.

Müdafiə Nazirliyi
Mənəvi-Psixoloji
Hazırlıq və İctimaiyyət
Əlaqələr İdarəsi

Ordu və cəmiyyət

“Torpaqlarımızın azad ediləcəyi gün uzaqda deyil”

Hər bir vətəndaş xalqın tarixini nəinki bilməlidir, həm də bu tarixi sevməli, onunla qürurlanmalıdır. Bu mövzuda millət vəkili, Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədr müavini Aydın Mirzəzadə ilə söhbətləşdik.

Millət vəkili Aydın Mirzəzadə söhbətinin əvvəlində bildirdi ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyi ilə bağlı sərəncam imzaladı və 2018-ci il “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili” elan edildi. “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranma tarixi hər bir azərbaycanlı üçün çox unudulmaz bir tarixdir. 100 il bundan əvvəl o dövrün işıqlı insanları, xalqını çarizmin zulmündən, əsarətdən xilasına çalışan görkəmli ziyalıları, ictimai-siyasi xadimləri mövcud tarixi şəraitdən istifadə edərək müstəqil Azərbaycan dövlətinin - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasını elan etdilər. Cümhuriyyətin mövcud olduğu 23 ay ərzində dövlət quruculuğu sahəsində əldə edilən nailiyyətlər çox oldu. Şərqdə ilk demokratik dövlət quruldu, parlamentli respublika yaradıldı, ordu formalaşdı, islahatlar aparıldı. Dövlətin beynəlxalq birlikdə tanınması üçün ciddi addımlar atıldı, Paris Konfransında Azərbaycanın Dövlət müstəqilliyi tanındı. Təəssüflər olsun ki, hələ zaman Azərbaycanın müstəqilliyinə hazır deyildi.”

Torpaqlarımızın bolşevik Rusiyası tərəfindən ilhaq olunduğunu və Azərbaycanın müstəqilliyinə son qoyulduğunu vurğulayan millət vəkili onu da bildirdi ki, zaman keçsə də, xalqın müstəqillik tarixində bu yaddaş silinmədi.

“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi ilə bağlı böyük dövlət tədbirlərinin keçirilməsi nəzərdə tutulub. Azərbaycan Ordusunun yaranmasının da 100 illik yubileyi qeyd olunacaq. Azərbaycan Dövlət bayrağının qəbul edilməsindən bir əsr keçir. Biz hər zaman şanlı dövlətçilik tariximizlə fəxr etmişik.”

Azərbaycanın müstəqilliyi bərpa edildikdən sonra 27 il ərzində dövlət quruculuğunda böyük nailiyyətlər qazanıldığını deyən millət vəkili bu nailiyyətlərin ulu öndər Heydər Əliyevin adı

ilə bağlı olduğunu xüsusi vurğuladı: “Ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən aparılan dövlət siyasəti Azərbaycana uğur, yüksək nüfuz gətirməklə yanaşı, xalqımıza həmişə müstəqilliyini qoruyub saxlamaq əzmi verir.”

Millət vəkili Azərbaycanın şanlı dövlətçilik tarixinə nəzər salaraq bildirdi ki, XIX əsrin əvvəllərində xanlıqlar arasında birliyin olmaması, vahid ittifaqa gəlinməsi, eyni zamanda Azərbaycana maraq göstərən qonşu imperiyaların güclü olması bir-birinin ardınca xanlıqların müstəqilliyinin itirilməsinə səbəb oldu. “Bununla belə, Azərbaycan xalqı tarixən güclü dövlətlərə sahib olmuş bir xalq kimi nə zamansa öz müstəqilliyini yenidən bərpa edəcəyinə tam inanır.”

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin rəhbərlərinin üzvlüyü dövlət quruculuğu problemlərindən, xaricdən dəstəklənən Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarına iddia etməsindən, erməni-daşnak birləşmələrinin Azərbaycan torpaqlarını tutmaq cəhdlərindən danışan Aydın Mirzəzadə o zaman ölkəyə qarşı təcavüzün uzunillik tarixi prosesin nəticəsi olduğunu dedi: “Vaxtilə məqsədlilik şəkildə İrandan və Türkiyədən Azərbaycana köçürülən ermənilər sonradan çar Rusiyasının cənub sərhədlərində həm dövlətin maraqlarını qorumağa çalışırdılar, həm də yerli Azərbaycan xalqının torpağını, mədəniyyətini əlindən almağa və bu torpağı özününküləşdirməyə cəhd edirdilər. Atalar yaxşı deyib: yalan ayaq tutar, ancaq yeriməz. 1918-1920-ci illərdə erməni-daşnak qüvvələrinin Azərbaycan ərazisinə hərbi təcavüzü Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin müstəqilliyinə vurulan ən ağır zərbə oldu. Eyni zamanda ermənilərin Azərbaycan ərazisində türk-müsəlman əhalisinə qarşı soyqırımını həyata keçirməsi, ta-

rix Azərbaycan torpaqlarından azərbaycanlıların qovulması, bu qəbildən olan məsələlərdəndir.”

Millət vəkili bildirdi ki, 1920-ci ildə Azərbaycanın bolşevik Rusiyası tərəfindən işğalı həm ölkədə, həm də regionda ermənilərin təcavüzkar niyyətlərinin həyata keçirilməsi üçün çox böyük imkanlar yaratdı. Ermənistanın Azərbaycana qarşı əsassız ərazi iddialarından, şovinist ermənilərin öz təsir mərkəzlərini qurub, elan etmədən müharibəyə başlamasından və nəticədə torpaqlarımızın 20 faizinin işğalından söz açan Aydın Mirzəzadə onu da qeyd etdi ki, atılan bu addımlar dövlətin zəifləməsinə, ümumiyyətlə, Ermənistan adlı bir dövlətin tarixin səhifələrindən silinməsinə gətirib çıxaracaq. “Əlbəttə, söhbət Azərbaycanla Ermənistan arasında mübarizədən getsəydi, heç bir zaman Azərbaycan bu torpaqların bir qarışını belə itirməzdi. Ancaq ermənilərin həmin dövrdə SSRİ rəhbərliyində təmsil olunması, SSRİ dağılan ərəfədə onun resurslarından yararlanması, xaricdən dəstək alması mövcud situasiyaya gətirib çıxartdı. İki ölkə arasında hərbi əməliyyatların dayanması barədə 12 may 1994-cü il tarixində Bişkek protokol (atəşkəs haqqında) imzalanıb. Bu müddətdə Ermənistan heç bir inkişafa nail ola bilməyib. Torpaqlarının bir hissəsi işğalda olan Azərbaycan isə bu gün güclü iqtisadiyyata malik dövlət qurub. Bu gün Azərbaycan beynəlxalq birliyin nüfuzlu üzvlərindən biridir. Bu gün Azərbaycan Ordusu dünyanın 50 ən güclü orduları sırasındadır.”

Millət vəkili Aydın Mirzəzadə söhbətinin sonunda Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətinə cəsarətli, xidmətlərində uğurlar arzuladı. “Biz Vətənimizin keşiyində dayanan hərbiçilərimizlə qürur duyuruq. Qüdrətli Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə torpaqlarımızı işğaldan azad edəcək.”

xalq, ordu-cəmiyyət birliyi mövzusunda söhbətini davam etdirən millət vəkili cəmiyyətimizdə orduyla, hərbiçilərlə sıx bağlılığın mövcudluğunu vurğuladı, eyni zamanda, Azərbaycan Ordusunun gücündən danışdı. “Bu gün biz ordu dedikdə cəmiyyətin böyük sevgiyə və fəxarətlə yanaşdığı, dəstək verdiyi güclü, qüdrətli bir qüvvə nəzərdə tuturuq. Hərbi xidmətdə olmaq hər bir Azərbaycan gəncinin vətəndaşlıq borcudur. Bu gün ordumuzun daha da güclənməsi üçün dövlət tərəfindən, Silahlı Qüvvələrimizin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev tərəfindən böyük işlər görülür. Ordumuzun maddi-texniki təminatı yüksəlir, müasir silahlarla təchiz edilir. Heç də təsadüfi deyildir ki, Azərbaycan Ordusu Ermənistan cəmiyyəti üçün həmişə narahatlıq mənbəyidir. Azərbaycan Ordusunun keçirdiyi irimiqyaslı təlimlər Ermənistanı qorxuya salır. Azərbaycan Ordusu heç vaxt hansısa bir dövlətin ərazi bütövlüyünü pozmaq, ərazisini işğal etmək üçün hansısa bir dövlətə təzyiq etmir. Lakin bununla belə torpaqlarımızın bir hissəsi işğal altındadır. İnanırsınız ki, Azərbaycan Ordusu daim güclənəcək, daim cəmiyyətin diqqət və qayğısını hiss edəcək, onun qarşısına qoyulan tapşırığın öhdəsindən layiqincə gələcək. Bu məhəbbət həmişə mövcud olacaqdır. Cəmiyyətdə Azərbaycan əsgərinə, Azərbaycan zabitiyə böyük diqqət və sayğı göstərilir. Kütləvi informasiya vasitələrində Azərbaycan Ordusuna həsr olunmuş yazılar dərc olunur, verilişlər hazırlanır. “Açıq qapı” günlərinin keçirilməsi Azərbaycan cəmiyyətində ordumuzla bağlı tam obyektiv məlumatların alınmasına imkan yaradır. Bu gün gənclərimizin Ali Hərbi Məktəblərə böyük həvəs göstərmələri, zabitlərimizin orduda böyük qürurla xidmət etmələri onu göstərir ki, ordu ilə xalqın birliyi möhkəmdir.”

Millət vəkili Aydın Mirzəzadə söhbətinin sonunda Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətinə cəsarətli, xidmətlərində uğurlar arzuladı. “Biz Vətənimizin keşiyində dayanan hərbiçilərimizlə qürur duyuruq. Qüdrətli Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə torpaqlarımızı işğaldan azad edəcək.”

Söhbəti apardı:
Lalə HÜSEYNOVA,
“Azərbaycan Ordusu”

Ermənistan ordusunda kriminal hadisələr

Orduda hökm sürən vəziyyətdən narahat olan ermənistanlı valideynlər etiraz çıxışları edirlər

Ermənistan ordusundakı vəziyyətdən və övladlarının döyüş mövqelərindəki xidmətdən erməni valideynlər böyük narahatlıq keçirirlər. Eyni zamanda, Azərbaycan Ordusunun arsenalına ən yeni, müasir silahların daxil olması və ordumuzun güclənməsi faktı da erməni əsgərlərin sağ-salamat evlərinə qayıtmaları ilə bağlı ümidlərin azalmasına və valideynlərin təlaşdan ürək ağrılarına səbəb olub.

Sosial şəbəkələrdə yayılan xəbərlərdə Azərbaycan tərəfinin hər an hərbi əməliyyatlara başlayaraq işğal edilmiş əraziləri azad edəcəyi xüsusi olaraq bildirilir. Bu səbəbdən də son dərəcə böyük həyəcan keçirən valideynlər övladları ilə yazışarkən, telefon əlaqəsi yaradarkən nəyin bahasına olursa-olsun, sağ qalaraq evlərinə dönmələri barədə onlara yalvarırlar.

Düşmən ordusundakı günbəgün ağırlaşan vəziyyət də valideynlərin açıq-aşkar etiraz aksiyalarına qoşulmalarına səbəb olub. Ermənistandan olan hərbiçilərlə Qarabağdan çağırılan gənclər arasında daim kəskinləşən və bir çox cinayətlərə səbəb olan yerli bəzilər problemi də əsgər ailələrinin etirazlarına gətirib çıxaran səbəblər sırasındadır.

Sosial şəbəkələrdə yayılan xəbərlərdə o da bildirilir ki, övladlarının ön xətt mövqelərində xidmət etməsini, ölümünü istəməyən ailələr müxtəlif bəhanələrlə Ermənistandan, eləcə də Qarabağdan köçüb getməyə və başqa ölkələrdə yaşamağa üstünlük verirlər. İmkani olmayan ailələr isə hər cür fürsətdən istifadə edərək münafişə zonasından uzaqlaşır və məskunlaşmaq üçün Ermənistanın müxtəlif yerlərinə köçürlər.

Təkcə onu demək kifayətdir ki, işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərində yerləşdirilən Ermənistan ordusunun bölmələrində 2018-ci ilin aprel ayı ərzində haqqında rəsmi məlumat verilməyən və müxtəlif səbəblər üzündən 21 cinayət hadisəsi baş verib. İctimaiyyətdən gizlədilən bu insidentlər zamanı 15 erməni hərbiçisi ya müxtəlif dərəcəli xəsərlər alaraq hərbi tibb müəssisələrinə yerləşdirilib, ya da şikəst olub. Həmçinin 5 erməni hərbi qulluqçusu müxtəlif səbəblərdən ölüb. Erməni əhalini hiddətləndirən də odur ki, cinayət hadisələrinin əksəriyyəti ictimaiyyətdən gizlədilir. Belə hadisələr haqqında rəsmi məlumatlar verilməyindən valideynlər bu barədə ya sosial şəbəkələrdən, ya da övladları ilə görüşə gələrkən təsadüfən xəbər tuturlar. Erməni valideynlərin qəzəbinə səbəb olan amillərdən biri odur ki, belə hadisələr ört-basdır edildiyi üçün ailələr faktiki olaraq dövlət tərəfindən heç bir yardım ala bilmirlər. Bu zaman Ermənistan Müdafiə Nazirliyi hərbiçilərinə hadisənin xidmət zamanı baş verməsi barədə heç bir rəsmi sənəd vermir.

Düşmən ordusunda günbəgün artan kriminal hadisələr, cinayətlər səbəbindən çoxalmaqda olan itkilər barədə məlumatlar ermənistanlı valideynlərin əbəv yerə etirazlara qoşulmadıqlarına əyani sübutdur.

Bu aksiyalar hələlik o qədər kütləvi hal almısa da, övladlarının üzvləşdikləri qanunsuzluqlarla bağlı bir neçə hərbi hissə qarşısında valideynlərin keçirdikləri etiraz aksiyaları Ermənistan dövlətinin həyəcanına səbəb olmaqdadır.

Hazırladı:
İsa ELDAROĞLU

Azərbaycan Ordusunda hərbi beşnövçülük üzrə yarışlar keçirildi

bərdarlıq edilirdi. Ümumi nəticəyə əsasən bu mərhələdə leytenant Rüşət Səfərov (HHQ) ən yüksək pilləyə yüksələn, baş leytenant Adı-kökü Xudəynatov (HHQ) ikinci, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Murad İlmanov (HHQ) üçüncü oldu.

Qaliblərin mükafatlandırılma və bağlanış mərasimi Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində baş tutdu. Keçirilən beş növ üzrə yarışın nəticələri elan olundu. Fərdi mübarizədə ən çox xal toplamış müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları əsgər Murad İlmanov (HHQ) birinci, əsgər Aqil Qiyasov ("Şəmkir") ikinci, əsgər Eyyub Eyyubov ("Şəmkir") üçüncü oldu. Komanda

Aprəlin 24-dən 29-dək Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində və təlim mərkəzlərinin bir bazasında hərbi qulluqçular arasında hərbi beşnövçülük üzrə birincilik yarışları keçirildi.

Yarışların açılış mərasimi ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin, o cümlədən ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi və Dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başladı.

Müdafiə Nazirliyinin zabiti polkovnik Sadiq Paşayev yarışları açıq elan edərək, orduda şəxsi heyətin fiziki hazırlığının daim diqqət mərkəzində olduğunu qeyd etdi. Bildirdi ki, fiziki hazırlıq hərbi qulluqçuların təlim və döyüş tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi üzrə döyüş hazırlığının mühüm və ayrılmaz hissəsi olmaqla, Azərbaycan Ordusunun döyüş qabiliyyətinin yüksəldilməsi istiqamətindən biridir. "Belə yarışların keçirilməsi qabaqcıl təcrübə mübadiləsinin ən yaxşı vasitəsidir. Əsas məqsəd hərbi qulluqçular arasında fiziki keyfiyyətləri inkişaf etdirmək və zəruri səviyyədə saxlamaqdır". Son günlərdə Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə Respublikalarının kursantları arasında keçirilən idman yarışlarına toxunan natiq kursantlarımızın qazandığı qələbələr böyük uğur kimi dəyərləndirdi. Ümumi olaraq şəxsi heyətə yarış zamanı təhlükəsizlik qaydalarını çatdırdı. Çıxışının sonunda yarışlarda iştirak edən hər bir idmançıya uğurlar arzuladı.

Yarışların birinci günü Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində 500 metr uzunluğunda və 20 maneaədən ibarət olan maneələr zolağını dəfətmə mərhələsi ilə başladı. Qaydalara əsasən maneələri keçmə

üsulu iştirakçı üçün sərbəst idi. İdmançı hər hansı bir maneəni qaydalara uyğun şəkildə keçməzdisə, həmin maneəni yenidən dəf etməli idi. Gərgin idman mübarizəsi şəraitində keçən yarışların bu mərhələsində kursant Anar Hüseynov (H.Əliyev adına AAHM) birinci, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları kiçik çavuş Elton Xudiyev ("Beyləqan") ikinci, əsgər Murad İlmanov (HHQ) üçüncü oldu.

Təlim mərkəzinin atış meydanında davam edən yarışların ikinci günündə iştirakçılar atış mərhələsində sərrast atəşə bacarıqlarını nümayiş etdirdilər. İdmançılar Beynəlxalq İdman Atıcılığı Federasiyasının müəyyən etdiyi 10 dairəli hədəfə 200 metr məsafədən yavaş və sürətli tempə atəş açmalı idilər. Hər temp üçün iştirakçıya 10 patron verilir. Hər iki atışda qazanan xallar toplandı və yekun nəticə çıxarıldı. Mübarizədə baş leytenant Ruhin Mikayılov ("Bərdə") birinci oldu. Kursant Elxan Fətəliyev (TTM) ikinci, kiçik gizir İxtiyar İqarəoğlu ("Bərdə") isə üçüncü oldu.

İdman oyunlarının üçüncü günündə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində qumbaraatma mərhələsi keçirildi. İdmançılar qumbaranın dəqiqliyə və uzağa atılması üzrə öz güclərini sınaq etdirdilər. İştirakçılar sıra ilə 20, 25, 30 və 35 metr uzunluğunda olan 4 dairəyə 4 qumbara atmaqla, cəmi 16 qumbara atdılar. Əldə olu-

nan xallar cəmləndi. Qumbaranın uzağa atılmasında isə iştirakçılar 3 ədəd qumbaranı sərhədləri nişanlanmış atış sahəsində mümkün olduğu qədər uzağa atmalı, qumbara nişanlanmış sahəyə düşməli idi. 3 qumbaradan ən uzağa düşən məsafəsi ölçüldü və ona uyğun xal yazıldı. Əldə olunan xalların cəminə əsasən, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Elmin Mirzəbəyov ("Bakı") birinci, leytenant Rüşət Səfərov (HHQ) ikinci, baş leytenant Ruhin Mikayılov ("Bərdə") üçüncü oldu.

Yarışların dördüncü günündə təlim mərkəzində 8 kilometr məsafəyə kross qaçışı keçirildi. Bu mərhələdə müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları əsgər Həsən Rəsulov ("Şəmkir") birinci, əsgər Murad İlmanov (HHQ) ikinci və əsgər Məhəmməd Hacıyev ("Bərdə") üçüncü oldu.

Mübarizənin sonuncu günündə C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin üzgüçülük hovuzunda maneələrlə üzmə mərhələsi təşkil olundu. Bu mərhələdə iştirakçılardan 50 metrlik hovuzda 4 maneəni dəf etməklə üzmək tələb olunurdu. Üzmə üsulu sərbəst idi. Startdan çıxış beynəlxalq yarış qaydalarına uyğun formada verildi. Start zamanı səhv olarsa, həmin start dayandırılır və iştirakçıya xə-

üzrə isə birinciliyə "Beyləqan" komandası layiq görüldü. "Şəmkir" və HHQ komandaları müvafiq olaraq ikinci və üçüncü yerləri bölüşdülər. Sonda qalib komanda kubokla, fərqlənən idmançılar fəxri fərman və medallarla mükafatlandırıldılar. Qaliblərlə xatirə şəkli çəkdirildi.

**Leytenant
Samir HÜSEYNOV,
"Azərbaycan Ordusu"**

Naxçıvan Qarnizonunda keçirilən yarışda xüsusi təyinatlılar, tankçılar və motoatıcılar fərqləniblər

2018-ci ilin döyüş hazırlığı planına əsasən, Naxçıvan Qarnizonu üzrə keçirilən hərbi beşnövçülük üzrə birincilikdə 14 komandada 80 hərbi qulluqçu mübarizə aparıb.

AZƏRTAC-ın Naxçıvan bürosu xəbər verir ki, hərbi qulluqçular maneələr zolağının dəf edilməsi, 200 metr məsafəyə avtomatdan atəş açma,

qumbaraatma, 8 kilometr məsafəyə kross qaçışı və üzgüçülük növləri üzrə yarışlarda güclərini sınaq etdirdilər.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun zabiti mayor Vahid Məmmədovun rəhbərlik etdiyi hərbi beşnövçülük yarışlarında hərbi qulluqçularla yanaşı, Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyin kursantları da iştirak ediblər.

Hərbi qulluqçuların birinciliyində komanda hesabında 1-ci yerdə xüsusi təyinatlılar, 2-ci yerdə tankçılar, 3-cü yerdə isə motoatıcılar qərarlaşıblar.

İlk üçlükdə qərarlaşan komanda və hərbi qulluqçulara Əlahiddə Ümumqoşun Ordu Komandanlığı tərəfindən fəxri fərman, diplom və kuboklar təqdim edilib.

Leytenant Tərlanzadə Ravid Rafiq oğluna verilmiş şəxsi vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gizir Xudavərdiyev Cavid Zöhrab oğluna verilmiş gizirin şəxsi vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları kiçik çavuşlar Nəbiyev Rahid Fikrət oğluna, Abiyev Zaur Rəhimdil oğluna, Bayramov Elibəy Şəmsi oğluna və əsgər Abbasov Yalçın Şəmsir oğluna verilmiş vəsiqələr itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor
polkovnik-leytenant
İlham BEHBUDOV

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublar şöbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik
Şəfaət Mehdiyev küçəsi 144.
"Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

Rəşid HÜSEYNOV

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində
səhifələndirilərək "Hərbi nəşriyyat"ın mətbəəsində hazır
diapozitivlərdən çap olunur. Əlyazmalara rəy verilmir,
təqdim edilən yazılar müəllifə qaytarılır.
Qəzeti mod.gov.az sayından oxuya bilərsiniz.

Lisensiyası № 361

Sifariş № 279

Nüsxə 3525